

MAJ, 2024

MESEČNI IZVEŠTAJ

METODOLOGIJA

[Nova društvena inicijativa](#) prati medije i društvene mreže u saradnji sa [Pikasa Analytics](#) INC, kompanijom za analizu podataka, koja se specijalizuje u izradi i primeni alata, softvera i algoritama za mašinsko učenje. Alat omogućava pratiocima nominalno brojanje članaka na konkretne teme. Oni takođe mogu videti stepen angažovanja publike.

Interakcije na internet stranicama se definišu kao novinski članci koji su na Fejsbuku podeljeni sa internet stranice samog medija i ukupan broj lajkova, deljenja i komentara koji su privukli. Interakcije na društvenim medijima podrazumevaju lajkove, deljenja i komentare koji su prikupljeni sa svih kanala društvenih medija (Fejsbuk, Instagram, Jutjub, TikTok, LinkedIn) za sve objave, uključujući fotografije, video snimke i tekst. Procena interakcije se pruža van medijskih kanala i obuhvata različite naloge društvenih medija, uključujući naloge političara i kreatora javnog mnjenja.

Alat vrši zbirnu analizu članaka, dok ih tim za monitoring NSI pregleda kako bi se identifikovale potencijalne dezinformacije i druge informacione anomalije. Međutim, metodologija ima više ograničenja i izrađena je sa ciljem sužavanja radnog zadatka monitoringa. Ona je prilagođena, dok su svaki nalog koji je praćen lično odabrali članovi monitoring tima Pikase i NSI. Samim tim, ukupan broj objava i članaka uključuje samo praćene naloge, ne uključujući druge naloge, koji takođe možda objavljuju vesti. Ipak, procena interakcije uključuje sva deljenja, komentare i druge interakcije.

Pored toga, ne mogu se posmatrati privatni nalozi. Mogu se posmatrati samo zvanično označeni nalozi političkih vođa ili stranice obožavalaca. Samim tim, neki Fejsbuk nalozi političara možda nisu obuhvaćeni analizom. Još jedan ograničavajući faktor se tiče pristupa jer NSI može pratiti članke ne starije od 1. decembra 2023. godine.

Posmatrani mediji koji sa Kosova izveštavaju na srpskom jeziku

Alternativna, Gračanica online, Radio Kontakt Plus, Kosovo Online, KoSSev, Medija Centar, TV Most, Radio Kim, Radio Mitrovica Sever, Radio Televizija Gračanica, and RTK2

Period posmatranja:

1 – 31.maj 2024. godine

Broj praćenih medija na internetu:

126 medija koji izveštavaju na albanskom i srpskom jeziku na Kosovu, 126 medija koji izveštavaju iz Srbije i 24 međunarodna medija.

Cilj monitoringa:

Informacioni poremećaji internet stranica i društvenih medija, novinskih internet portala, Fejsbuka, Jutjuba, TikToka i Instagrama na Kosovu, sa fokusom na kosovski srpski informativni prostor.

Konkretno praćene teme:

Građanski zakonik (proučeno oko 150 članaka iz medija na albanskom i na srpskom), popis (proučeno oko 200 članaka iz medija na albanskom i na srpskom), dešavanja na severu Kosova (proučeno oko 150 članaka iz medija sa Kosova i 150 iz medija iz Srbije), dijalog Kosova i Srbije (proučeno oko 600 članaka iz medija sa Kosova i iz Srbije)

Osnovne informacije o praćenim temama:

Kosovo je u maju dobilo podršku za prelazak na status posmatrača u Parlamentarnoj skupštini NATO (PS NATO). Ipak, glasanje o tome je odloženo zbog preporuke izvestioca u vezi sa zahtevom Kosova za članstvo u Savetu Evrope. Popis stanovništva na Kosovu trajao je nekoliko nedelja ovog meseca. Na severu Kosova, policija je zatvorila Poštansku štedionicu i kancelariju Državnog trezora, dok je Vlada odobrila pravno i proceduralno spornu eksproprijaciju zemlje u Leposaviću i Zubinom Potoku.

Glavna zapažanja

- Maj je imao najmanji broj interakcija na postovima društvenih medija sa medijskim sadržajem i na srpskom i na albanskom jeziku na Kosovu u 2024. godini.
- Političke teme isticale su se kako u srpskim tako i u albanskim medijima, sa zajedničkim interesovanjem za pristup Kosova u SE i njegov status u PS NATO. Mediji iz Srbije izveštavali su o glasanju u SE u raznim fazama, na početku uz donekle zajedljive komentare na račun izvestiteljke Dore Bakojanis. Nasuprot tome, kasnije odlaganje glasanja dovelo je do izveštavanja koje bi se moglo opisati kao tonovi daljih podela i trijumfalizma. Mediji na Kosovu uglavnom su se bavili uzrocima neuspeha Vlade i razdorom između predsednika i premijera. Napredak statusa Kosova u PS NATO bio je povod za jačanje antizapadnog raspoloženja u medijima iz Srbije.
- Slobodu medija na Kosovu, odnosno njen polagan pad, verifikovao je u maju Indeks RSF, prema kojem je Kosovo zabeležilo pad od 8 bodova, tj. za 19 pozicija.
- Provladini mediji i zvaničnici u Srbiji vodili su kampanju mržnje protiv strane funkcionerke, Dore Bakojanis. Nasuprot tome, provladine medijske ispostave na Kosovu vodile su kampanju dezinformacija protiv američkog funkcionera

Gabrijela Eskobara. To pokazuje kako se mediji stalno koriste za političku manipulaciju i širenje lažnih informacija.

- Izveštavanje često nije uspevalo da adekvatno prikaže delovanje vladinih mera na zajednice i umesto toga fokusiralo se na političke narative. Taj jaz u pokrivanju tema ističe potrebu za inkluzivnijim i opsežnijim novinarstvom.

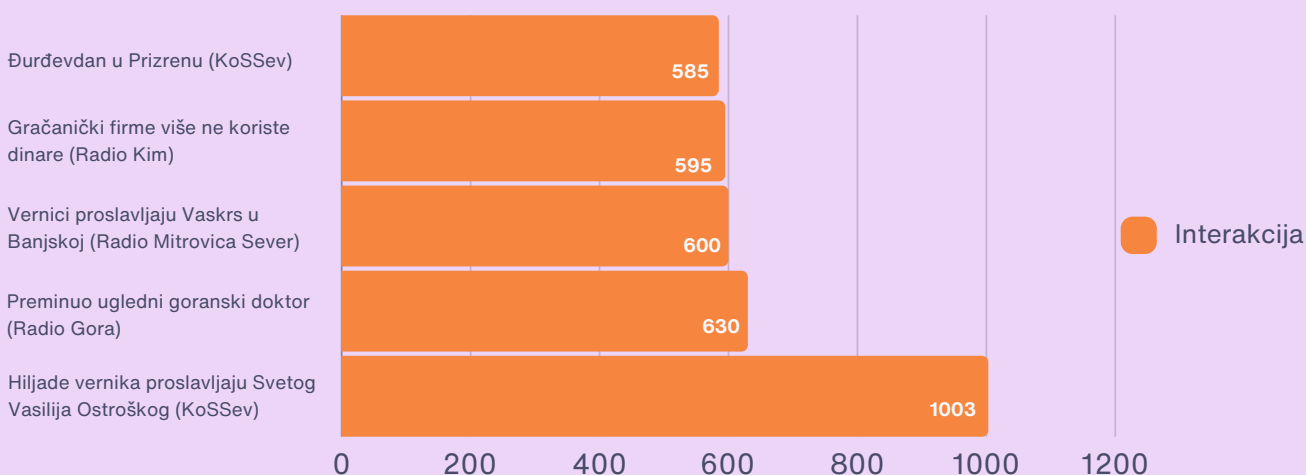
Rezultati monitoringa medija sa Kosova

U izveštajnom periodu, najaktivniji medij koji izveštava na srpskom jeziku sa Kosova bio je Kosovo onlajn, koji je objavio 2.790 članaka, uz 23.278 interakcija. Međutim, sajt koji je zabeležio najveći broj interakcija na društvenim medijima je KoSSev, sa 29.058 interakcija, uprkos tome što je tek treći najaktivniji medij na srpskom jeziku na Kosovu, sa 681 člankom objavljenim u maju.

1

Mediji na Kosovu koji pišu na srpskom izveštavali su uglavnom o dešavanjima vezanim za sednicu Komiteta ministara Saveta Evrope (41 članak), sednici lokalne skupštine Severne Mitrovice posvećenoj otvaranju mosta i izjavama datim u vezi sa tom inicijativom (31 tekst) i odluci kosovskih vlasti da ne dozvole ulazak Patrijarhu srpskom (25 članaka). Ta poslednja tema imala je najviše interakcija. Izbor članaka koji su dobili najviše interakcija pokazuje sklonost publike da prati vesti vezane za lokalna dešavanja i verske praznike. Sledi spisak pojedinačnih članaka srpskih medija na Kosovu sa najvećim brojem interakcija. U poređenju sa drugim posmatranim mesecima, ovaj stepen interakcija je najniži zabeležen.

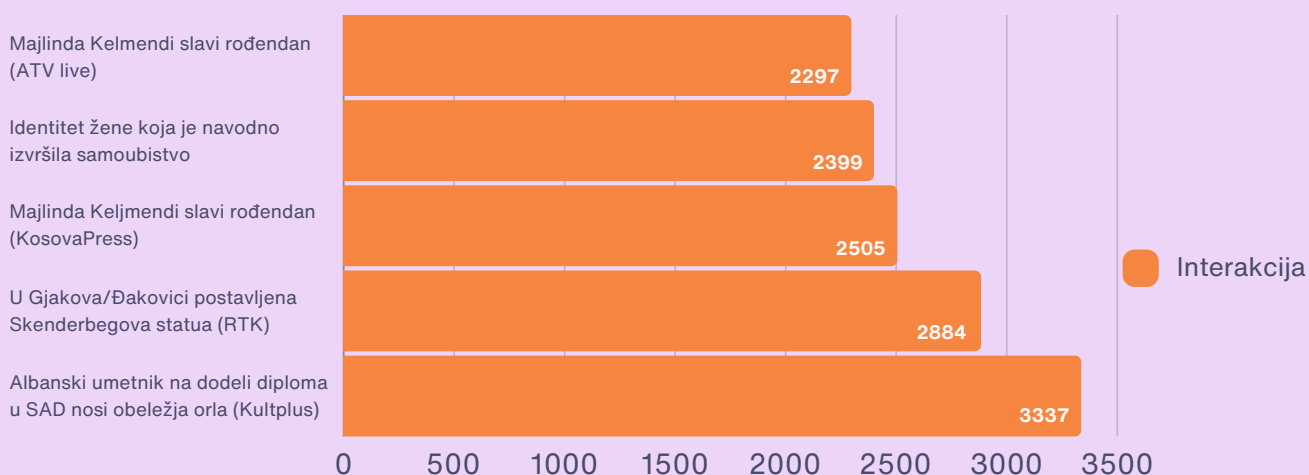
Popularni tekstovi na srpskom jeziku na Fejsbuku

U mesečnim izveštajima od decembra nadalje, retko je bilo podudaranja najpokrivenijih tema i najpopularnijih tema u kosovskim medijima koji izveštavaju na albanskom jeziku i onih koji pišu na srpskom jeziku. U maju 2024. godine uočena su dva podudaranja. U medijima je bilo mnoštvo tekstova, na oba jezika, o statusu posmatrača koji je Kosovo dobilo u Parlamentarnoj skupštini NATO i sednici Komiteta ministara Saveta Evrope.

Najzastupljenija tema u medijima na albanskom, koja je brojala 4.400 interakcija u 430 tekstova na datu temu, bilo je pismo Šolca, Makrona i Melonijeve upućeno Kurtiju o njihovim očekivanjima koja se moraju ispuniti ukoliko Kosovo želi podršku za ulazak u Savet Evrope. Druga najpokrivenija tema bilo je unapređenje statusa Kosova u PS NATO (u 388 članaka sa preko 6.100 interakcija) i racija izvršena u kući lica osumnjičenog da je povredio troje ljudi (sa 370 članaka i 5.670 interakcija). Kao i kod medija koji izveštavaju na srpskom jeziku, izmeren nivo interakcija bio je najniži u 2024. godini.

Popularni tekstovi na albanskom jeziku na Fejsbuku

U izveštajnom periodu, najaktivniji medij koji izveštava na albanskom jeziku bio je Bota Sot, koji je objavio 11.902 članaka, uz 73.573 interakcije. Međutim, sajt koji je imao najviše interakcija na društvenim medijima bio je Sinjali, sa 153.124 interakcije, uprkos tome što je tek 10. po redu najaktivniji medij na albanskom jeziku na Kosovu, sa 3.123 objavljenih članaka u maju.

Kad je reč o popisu stanovništva na Kosovu, fokus izveštavanja srpskih medija uglavnom je bio da se sazna da li su popisivači uopšte posetili ikoga na severu. U isto vreme, mediji su pisali o važećim kaznama za građane koji se ne popišu. Kao što se desilo i aprila, zabeležene su neke neprecizne izjave načelnika Agencije za statistiku Avnija Kastratija. Dok je aprila taj funkcioner tvrdio da će oni koji ne budu učestvovali u popisu imati ograničena prava po osnovu rada i da će im se preispitati boravišni status, u maju je rekao da građani koji ne budu popisani neće dobijati usluge državnih organa.¹ Slično tome, ministar finansija Hakuran Murati tvrdio je da će popis stanovništva dati tačan broj penzionera² na Kosovu

Jedna od istaknutih tema u maju bilo je moguće usvajanje novog Građanskog zakonika, nakon što je kosovski premijer izjavio da će se lično potruditi da obezbedi glasove za sporni zakon. Uprkos tome što su neki aktivisti LGBTQI+³, uključujući kosovskog zaštitnika građana,⁴ izrazili zabrinutost da zakon nije urađen u skladu sa Ustavom i da bi u stvari mogao biti samo korak ka legalizaciji istopolnih brakova, većina napisa stranih medija⁵ o datoj temi, osim Rojtersa⁶ zanemarila je njihovu brigu kako bi podržali narativ da će „Kosovo legalizovati istopolne brakove do kraja maja“. Iako nije bilo konkretnih poteza nakon najave premijera Kurtija, to je ipak izazvalo oštru raspravu u celoj zemlji u kojoj su preovladavali govor mržnje prema zajednici LGBTQI+ i politička pluralizacija.

Posle neuspeha za dobijanje članstva u SE, u javnom prostoru ponovo su se pojavile kritike na račun Vlade zbog sprovođenja odluke Ustavnog suda kojom je potvrđeno vlasništvo Manastira Visoki Dečani nad zemljištem, uključujući neka selektivna kvazi pravna mišljenja⁷ i antizapadne narrative.⁸

Što se tiče dešavanja na severu, članak sa najviše reagovanja je onaj koji je pogrešno predstavio poziciju zajednice kosovskih Srba po pitanju otvaranja za saobraćaj glavnog mosta preko Ibra. Tekst pod nazivom „Čak i Srbi na severu žele otvaranje mosta“, koji je prvo objavljen na RTK, imao je više od 1.100 interakcija na sajtu Dukagjini.⁹ Portal sa severa Kosova, Alternativna,¹⁰ takođe se osvrnuo na taj članak u svojoj rubrici posvećenoj razotkrivanju iskrivljenog informisanja.

1 <https://shqip.com/ka-perfunduar-regjistrimi-i-popullise-cka-do-te-ndodhe-me-personat-qe-sjane-regjistruar/>

2 <https://indeksonline.net/regjistrimi-i-popullise-murati-do-ta-dijme-sakte-se-sa-pensioniste-jetojne-ne-kosove/>

3 <https://kossev.info/istopolni-brakovi-lgbt-kurti-poslanici-samooopredeljenje/>

4 <https://indeksonline.net/gelaj-per-kodin-civil-te-papranueshme-deklarimet-publike/>

5 <https://www.euractiv.com/section/politics/news/kosovo-promises-to-introduce-same-sex-unions-in-may/> i <https://www.agenzianova.com/en/news/kosovo-Prime-Minister-Kurti-announces-we-will-legalize-gay-marriage-in-May/> i <https://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/praesident-des-kosovos-will-homosexuelle-paare-anerkennen-19695563.html>

6 <https://www.reuters.com/world/europe/muslim-majority-kosovo-considers-same-sex-unions-amid-fierce-opposition-2024-05-23/>

7 <https://ekonomiaonline.com/si-u-tjetersuan-tokat-e-komunes-se-decanit/>

8 <https://www.reuters.com/world/europe/muslim-majority-kosovo-considers-same-sex-unions-amid-fierce-opposition-2024-05-23/>

9 <https://www.dukagjini.com/edhe-serbet-e-veriut-jane-per-hapjen-e-ures-se-ibrit/>

10 <https://alternativna.com/rtk-o-izvestaju-o-medijskim-slobodama-pola-istine-kad-je-sever-kosova-u-fokusu-umesta-drugih-kljucnih-informacija/>

Aktuelna bitna dešavanja na severu Kosova obuhvataju zatvaranje objekata Poštanske Štedionice i vansudsku odluku Vlade Kosova da ekspropriše veće površine privatne imovine u Leposaviću i Zubinom Potoku. Kod oba ta događaja albanski mediji izveštavali su uglavnom o činjenicama, ne upuštajući se u njihovo dejstvo na zajednicu ni u odsustvo pravnički jasnog stanja. Većina njih je ipak prenela izjavu Kvinte kojom izražava zabrinutost u pogledu zakonitosti odluke o eksproprijaciji, kao i reagovanje SAD na odsustvo koordinacije kod delovanja prema Poštanskoj štedionici. Reakcije Vlade Srbije sadržavale su uobičajene teze o nameri Vlade Kosova da vrši pritisak na zajednicu kosovskih Srba i na taj način sprovede etničko čišćenje, dok je Petar Petković, direktor Kancelarije Vlade Srbije za Kosovo, Kurtija nazvao „balkanskim piromanom“.

Maj je doneo otrežnjenje po pitanju slobode medija na Kosovu, jer je RSF objavio ažuriran indeks slobode medija u svetu, na kojem je Kosovo zabeležilo pad od 19 pozicija. Na to je reagovao portparol kosovske Vlade,¹¹ citirajući izveštaj selektivno i tvrdeći da je do pada došlo isključivo zbog fizičkih napada na novinare na severu Kosova. Za razliku od njega, portparol¹² vladajućeg Samoopredeljenja pokušao je još da krivicu prebaci na druge nadležne institucije

Kritike u pogledu medijskog okruženja na Kosovu uputio je i američki izaslanik Gabrijel Eskobar, koji je i sam bio žrtva kampanje dezinformisanja. U jednom od svojih oproštajnih intervjua,¹³ nagovestio je kako je posle njegovog razgovora sa kosovskim ministrom spoljnih poslova o završetku mandata i prelasku na drugu dužnost, jedan opskurni medij, Frontliner, iskrivio informaciju i preneo da je Eskobar otpušten, a ne da mu je mandat prestao. Eskobar je to nazvao kampanjom dezinformacija „tipičnom za Zapadni Balkan“ i dodao da takvi slučajevi izazivaju sve jaču kritiku medija. Kampanja dezinformisanja protiv funkcionera SAD proširila se po regionu uprkos naporima brojnih medija na Kosovu da je opovrgnu, među kojima je jedan od prvih bio Sbunker.¹⁴

Što se tiče medija iz Srbije, članci koji razotkrivaju teme povezane sa Kosovom i dalje su visoko rangirani prema interakcijama. Na primer, članak u Raskrinkavanju¹⁵ na temu spina oko unapređenja statusa Kosova u PS NATO bio je najviše rangirani tekst u jednoj od posmatranih kategorija. Pošto su neki srpski tabloidi objavili da je dobijen status posmatrača za Kosovo isto što i puno članstvo u NATO-u ili neka vrsta nagrade Vladi Kosova za „terorisanje Srba“, Raskrinkavanje je objasnilo šta podrazumeva status posmatrača u PS NATO i da Srbija ima isti status od 2007. godine a još uvek nije članica.

11 <https://alternativna.com/reakcija-portparola-kosovske-vlade-na-indeks-o-slobodi-medija-selektivna-interpretacija-realnosti/>

12 <https://gazetainfokus.com/zedhenesi-i-ivv-se-renia-ne-lirine-e-medlave-ska-te-beje-me-presion-e-me-kufizime-nga-qeveria/>

13 <https://kossev.info/istopolni-brakovi-lgbt-kurti-poslanici-samoopredeljenje/>

14 <https://sbunker.org/en/disinfo/debunking-articles/departamenti-amerikan-i-shtetit-demanton-dyshimet-e-ngritura-ndaj-escobarit/>

15 <https://www.raskrinkavanje.rs/page.php?id=Ne-Kosovo-nije-primljeno-u-NATO-1341>

Ozbiljno poređenje koje pokazuje da srpski tabloidi ne rade nužno uvek na reafirmaciji narativa već često pribegavaju komercijalnoj zaradi od mamca za klikove, jeste primer članka u Informeru o „šokantnoj mapi NATO-a“ koja prikazuje prekinutu liniju između Kosova i Srbije što ukazuje da međunarodna zajednica na Zapadu menja svoj stav o Kosovu. Alternativna¹⁶ je takođe obradila ovo iskrivljeno informisanje u svojoj rubrici posvećenju razotkrivanju.

Pored bavljenja statusom posmatrača u PS NATO, većina medija iz Srbije, uključujući i zvaničnike, vodila je glasnu i derogativnu kampanju protiv Dore Bakojanis, izvestiteljke za Kosovo u Savetu Evrope, koja je izmenila svoj izveštaj u martu da bi pozvala PSSE da predloži Komitetu ministara SE da primi Kosovo u tu organizaciju, posle opipljivih koraka preduzetih na formiranju A/ZSO. Direktor Kancelarije za Kosovo, Petar Petković,¹⁷ nazvao je izveštaj Bakojanisove iskrivljenim i sramotnim, nabrajajući poteze Vlade Kosova koje pogađaju zajednicu kosovskih

Srba. Zatim, nakon što je Vlada Kosova zabranila ulazak Patrijarhu srpskom, isti zvaničnik je i taj potez video kroz lika gospođe Bakojanis. „Dora, ovo je sve po Kurtijevom naređenju: Patrijarhu zabranjen ulazak na Kosmet. Da li su to prava koja ste hvalili u izveštaju SE“, jedan je od naslova u Novostima.

U vezi sa Savetom Evrope, u medijima iz Srbije kao i u onima sa Kosova uočene su optužbe na račun Evropske inicijative za stabilnost i njenog člana Džeralda Knausa i njegovog navodnog uplitanja u proces. Dok su srpski zvaničnici to videli kao lobiranje, mediji sa Kosova videli su to kao štetno uplitanje koje je udaljilo predsednika Kosova od lobiranja, što je na kraju dovelo do neuspešnog glasanja.

„Vladina operacija „Knaus“ - neuspeh Kosova u Savetu Evrope, a Kurti i Osmani duboko podeljeni“,¹⁸ glasilo je jedan od naslova u medijima na Kosovu. Nasuprot tome, Knaus je u srpskim medijima bio optužen da smišlja trikove¹⁹ u ime Kosova kako bi popravio izgled za uspešno glasanje u Savetu Evrope. Jedan od tih „trikova“ bilo je pismo ministarke spoljnih poslova Donike Gervale i obećanje da će Kosovo, nakon punog članstva u SE, početi da piše svoju verziju Statuta A/ZSO. Prema pisanju Informera, to je bila „Šiptarska podmetačina“.

¹⁶ <https://alternativna.com/informer-o-sokantnoj-nato-mapi-iako-nema-nicig-sokantnog/>

¹⁷ <https://www.kurir.rs/vesti/politika/4385785/petar-petkovic-o-sramnom-potezu-dore-bakojanis>

¹⁸ <https://www.gazetaexpress.com/operacioni-knaus-i-gverise-kosova-desitaj-ne-ke-kurti-e-osmani-u-percan-keq/>

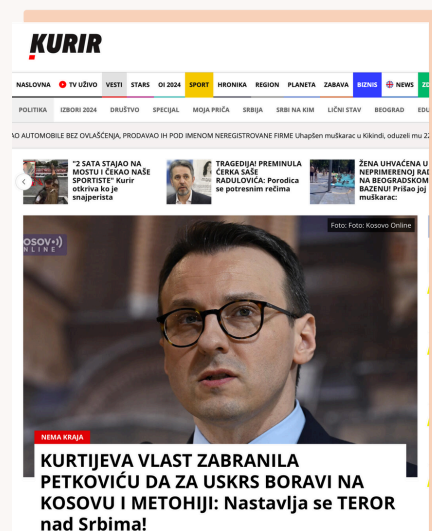
¹⁹ <https://www.slobodnaevropa.org/a/vucic-kosovo-statut-zajednica/32950133.html>

Informer je išao dotle da zaključi kako je neuspešan pokušaj Kosova da se nađe na dnevnom redu Komiteta ministara SE bila „diplomatska pobeda Vučića“ iako su zemlje koje su blokirale to glasanje, poput Francuske, Italije i Nemačke, bile transparentne u tome da je neuspeh glasanja rezultat upornog odbijanja Vlade Kosova da poštuje međunarodne sporazume. Drugi mediji su takođe opisali odlaganje glasanja kao „šamar Kurtiju“.

Kad se radi o izjavama ili odlukama Vlade Kosova, najglasniji srpski zvaničnik je Petar Petković; njegove glavne teze skoro uvek sadrže optužbe za etničko čišćenje i nameru Vlade Kosova da započne rat; vrlo često, uključujući i u maju, Petković je govorio o Kurtijevim gaulajterima (Albanci predsednici opština u oblastima u kojima živi srpska većina) i svakodnevnom teroru nad zajednicom kosovskih Srba. Ministarka za porodicu Milica Đurđević Stamenkovski otišla je korak dalje i Kurtijeve politike nazvala „genocidnim“. Nadovezujući se na paralelu sa gaulajterima u komentaru na zabranu ulaska na Kosovo srpskim glumcima iz maja,

Petković je optužio Vladu Kosova da veliča baštinu poznatog nacističkog kolaboratora Džafera Deve. Sintagme kao što su „lažna država“ i „lažni predsednici opština“ koristili su i Petković i Vučić da opišu Kosovo i albanske predsednike opština sa srpskom većinom. Primer neprimerene (prekomerne) upotrebe reči teror da se opišu događaji u vezi sa zajednicom kosovskih Srba nalazimo u naslovu: „Kurtijeva vlast zabranila Petkoviću da za Uskrs boravi na Kosovu i Metohiji: Teror se nastavlja.“

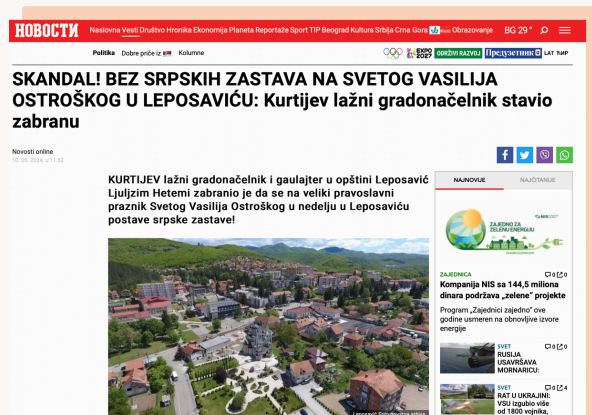
Neprestani govor mržnje i preterivanje srpskih zvaničnika, kao u pomenutom primeru, negativno utiču na verodostojnost njihovih pritužbi. Ipak, odnosi Vlade Kosova sa glavnim zapadnim saveznicima, pre svega sa SAD,²⁰ trpe zbog politike Vlade Kosova prema kosovskim Srbima i zbog nepoštovanja međunarodnih obaveza. Alternativna²¹ je u maju objavila jedan tekst o tome kako se aktuelna pitanja i brojni primeri kršenja ljudskih prava pripadnika zajednice kosovskih Srba zamagljuju i umanjuju nepotrebnim spinovanjem srpskih zvaničnika.

²⁰ <https://www.kosovo-online.com/vesti/politika/hovenijer-naruseni-partnerski-odnosi-sad-i-kosova-15-2-2024>

²¹ <https://alternativna.com/izmedu-brojki-i-realnosti-etnicki-motivisani-incidenti-na-kosovu-u-senci-propagande/>

Kao i prethodnih meseci, **Novosti**²² su vodile derogativnu kampanju protiv političara iz Leposavića koji su opozicija Srpskoj listi i deo su administracije albanskih predsednika opština u oblastima sa srpskom većinom. U članku u **Novostima**, Radomirović i nekolicina iz administracije albanskog predsednika opštine u Leposaviću koji ima većinsko srpsko stanovništvo nazvani su Kurtijevim slugama i pionima

Optužili su ih da su inscenirali predstavu u kojoj su nosili poruku „Ovo je Evropa“ u odgovor na izuzetno posećena društvena i verska okupljanja za proslavu gradske slave na kojoj se, uprkos zvaničnoj zabrani predsednika opštine, zavijorila zastava srpskog naroda. Odluku predsednika opštine da zabrani isticanje srpske zastave kod verskih proslava trenutno ispituje Institucija zaštitnika građana Kosova. Taj incident su prenele i **Novosti** i opisale ga kao sramotu. U istom tekstu u kojem se govori o zabrani srpskih zastava, **Novosti** su tu opštinu nazvale „kokainskim brlogom“ zbog prethodno procurelih video snimaka na kojima opštinski funkcioneri koriste tu supstancu u radno vreme.

Lokalni srpski mediji koji izveštavaju sa Kosova o istom incidentu nisu izveštavali na sličan način. Ipak, Kosovo Online je prenelo članak Albanian Nacionale²³ u kojem je istaknuto kako jedan od ljudi koji nose transparent „Ovo je Evropa“ je osumnjičeni korisnik kokaina iz jednog od procurelih video snimaka koje je taj medij prvobitno objavio.

U maju, pogrдна reč „Šiptar“ i njene varijacije pojavili su se najmanje 17 puta u medijima iz Srbije, najčešće u tekstovima koji su preneli jednu od dve izjave ministra Aleksandra Vulina, koji stalno koristi taj izraz, dok su reč „shkije“ i njene varijacije bili uočeni najmanje tri puta u albanskim medijima na Kosovu.

²² <https://www.novosti.rs/vesti/politika/1366297/performans-sluga-tzv-kosova-kurtijevi-srbi-leposavicu-celu-radoicom-radomirovicem-stide-srpske-trojbojke-svetog-vasilija-foto>

²³ <https://www.kosovo-online.com/vesti/politika/nacionale-muskarci-koji-su-u-zgradi-opstine-leposavic-koristili-kokain-na>

Ovaj izveštaj je pripremila Nova društvena inicijativa (NSI), organizacija civilnog društva iz Severne Mitrovice sa krajnjim ciljem da utiče na inkluzivnost, izgradnju poverenja, procese demokratizacije i dobrog upravljanja na Kosovu. U tom procesu, NSI prati svoju viziju inkluzivnog društva izgrađenog na poverenju i uvažavanju među zajednicama, u kom građani svih etničkih grupa aktivno učestvuju u društvu i upravljanju.